

FÖRSLAG TILL YTTRANDE
U2016/02376/S

Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet

**Nacka kommuns yttrande över remisspromemoria
angående försöksverksamhet med betyg från årskurs 4
(U2016/02376/S)**

Regeringen förslår i promemorian en försöksverksamhet med betyg i årskurs 4 och 5 i grundskolan, grundsärskolan och sameskolan och i årskurs 5 och 6 i specialskolan. Vidare förslås en förordning i vilken försöksverksamheten regleras.

Nackas kommun:

- tillstyrker förslaget om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4, men
- avstyrker förslagets nuvarande utformning,
- avstyrker förslaget gällande urval av skolor/huvudmän och jämförelse med skolor som ”medvetet börjat arbeta med estetiska lärprocesser i flera ämnen, och med skolor som använder sig av daglig rörelse i försök att höja kunskapsresultaten”.

Nacka kommun är i grunden positiv till en försöksverksamhet med betyg i årskurs 4, men syftet med försöksverksamheten, vad som ska följas upp och utvärderas och hur, är inte tydliggjort i remisspromemorian varvid försöksverksamheten som den uttrycks i denna promemoria avstyrks.

Förtydligande

Nacka kommun införde redan i början av 2000-talet skriftliga omdömen och kommunen har en lång historia av att följa och utvärdera elevernas kunskapsutveckling/resultat. I Nacka kommuns utbildningspolitiska strategi tydliggörs att ”varje elev har rätt till en verksamhet som utgår från de egna individuella behoven för att därigenom ges möjlighet att utvecklas maximalt” (mål) och att ”varje förälder ska minst en gång per termin få muntlig och skriftlig information om sitt barns utveckling och lärande” (riktlinje). Nacka kommun har idag högst meritvärden i landet (slutbetyg åk 9, vt 2015). Tydlig information till elever och vårdnadshavare är en viktig faktor bakom Nackas goda resultat.

Nacka kommun delar uppfattningen att kunskapsresultaten nationellt har sjunkit och att en del i arbetat med att förbättra kunskapsresultaten är att säkerställa att alla elever tidigt får

den ledning och stimulans som de behöver för att de ska kunna utvecklas så långt som möjligt. Betyg fyller en viktig funktion för att informera vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling och för att se till att eleven får den ledning och stimulans som han/hon har rätt till. Nacka kommun är därmed i grunden positiv till att pröva betyg från årskurs 4.

Från 1 juli 2016 kommer bedömningsstöd i svenska/SvA och matematik i årskurs 1 att bli obligatoriskt. I utredningen *Likvärdigt, rättssäkert och effektivt – ett nytt nationellt system för kunskapsbedömning* (SOU 2016:25) föreslås ytterligare förändringar, exempelvis att nationella prov i årskurs 3 ska ersättas av obligatoriskt bedömningsstöd. Därutöver har omfattande förändringar skett under en relativt kort tid, som nya ämneskursplaner och kunskapskrav (Lgr 11), ny skollag (2010:800), betyg från årskurs 6, legitimationskrav – med mera.

Om en försöksverksamhet med betyg i årskurs 4 ska genomföras är det därmed av stor vikt att utformningen är gedigen och kan ge svar på specifika frågeställningar i kombination med att ovan införda reformer, som betyg från årskurs 6, utvärderas.

I remisspromemorian framgår att intresserade enheter genom sina huvudmän ansöker till Statens skolverk om deltagande i försöksverksamheten. I avsnitt 6. ”En försöksverksamhet med betyg från årskurs 4” utvecklas uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten.

Försöksverksamhetens upplägg innebär att deltagande är frivilligt. Urvalet kommer därmed inte att bli representativt. Vidare framgår att resultat och erfarenheter från deltagande skolor ska jämföras med skolor med liknande förutsättningar och elevsammansättningar som inte deltagit i försöksverksamheten. Vad som ska utvärderas och hur är inte tydliggjort, istället finns formuleringen ”i den mån det är möjligt” (s. 14). Att dra slutsatser av försöksverksamheten förefaller därför svårt och vi saknar en tydlig problemformulering och hur metodologiska svagheter ska hanteras i försöket.

Det är oklart vad jämförelser mellan skolor som deltagit i försöksverksamheten och skolor ”som på eget initiativ genomfört förändringar i sina pedagogiska metoder som i sin utvecklingsprocess kan liknas vid att på försök införa betyg, t.ex. skolor som medvetet börjar arbeta med estetiska lärprocesser i flera ämnen, och med skolor som använder sig av daglig rörelse i försök att höja kunskapskraven” (s. 14) svarar mot för syfte och vilka resultat jämförelsen kan mynna ut i. (Är syftet att utröna om estetiska lärprocesser har en större positiv effekt än betyg? På vad? Kunskapsresultaten? Eller på vårdnadshavares uppfattning av hur eleven ligger till i förhållande till kunskapskraven? Etc.) Vi vill också poängtera att det inte föreligger någon motsättning mellan betyg från årskurs 4 och estetiska lärprocesser (som uttrycks i läroplanen och därmed gäller alla) och daglig rörelse. Det förefaller därmed poänglöst att ställa dessa emot varandra.

Det finns därmed omfattande behov av att tydliggöra syftet med försöksverksamheten och hur urval och genomförande ska kunna leda till viktiga slutsatser om konsekvenser för elever, vårdnadshavare och skolor av betyg från årskurs 4.

Tänkbara syften med försöksverksamheten

Nacka kommun föreslår att regeringen överväger följande möjliga syften med försöksverksamheten.

Ett syfte med försöksverksamheten kan vara att jämföra skolor som utfärdar betyg från årskurs fyra med likvärdiga skolor som istället upprättar skriftliga individuella utvecklingsplaner. Vilka för- och nackdelar finns? Vad upplevs som tydligast? Vad har bäst förutsättningar att se till att ”alla elever får den ledning och stimulans som de behöver och även [att] stöd ges när så behövs”? Vad bidrar bäst till det systematiska kvalitetsarbetet?

Ett annat tänkbart syfte är att kartlägga och utvärdera hur lärare använder bedömning och betygssättning för att stödja elevernas lärande och få återkoppling på sin egen undervisning (formativ bedömning) i tidigare åldrar. Hur påverkar betyg kontra skriftliga omdömen detta?

I remisspromemorian hänvisas till departementspromemorian *En bättre skolstart för alla: bedömning och progression i lärandet* (U2014/4873/S), som togs fram av förra regeringen, där det framgår att forskningen i Sverige om betydelsen av betyg för elevernas resultat är begränsad. Vidare hänvisas till Vetenskapsrådets sammanställning av forskningsläget avseende bl.a. betyg, *Forskning och skola i samverkan* (2015), där det framförs att forskning tyder på att lågpresterande yngre elever påverkas mer negativt av betyg än äldre högpresterande elever. Även här kan intressanta och viktiga forskningsfrågor definieras som kan bli en del av försöksverksamheten. Kan exempelvis lärares bedömningspraktik motverka att betyg får negativa effekter för yngre, lågpresterande elever?

Sammanfattning

Nackas kommun:

- tillstyrker förslaget om försöksverksamhet med betyg från årskurs 4, men
- avstyrker förslagets nuvarande utformning,
- avstyrker förslaget gällande urval av skolor/huvudmän och jämförelse med skolor som ”medvetet börjat arbeta med estetiska lärprocesser i flera ämnen, och med skolor som använder sig av daglig rörelse i försök att höja kunskapsresultaten”.

Nacka kommun är i grunden positiv till en försöksverksamhet med betyg i årskurs 4, men syftet med försöksverksamheten, vad som ska följas upp och utvärderas och hur, är inte tydliggjort i remisspromemorian varvid försöksverksamheten som den uttrycks i denna promemoria avstyrks.

.....
Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

.....
Einar Fransson
Produktionsdirektör Valfärd skola